

Domače živali: naj bo sožitje z njimi zdravo

• NAPISALA: DR. MATEJA PATE, dr. vet. med.

Še vedno se živo spominjam predavanja na faksu, med katerim je naša profesorica mikrobiologije zgroženo komentirala po njenem mnenju nezaslišane navade nekaterih lastnikov živali: »Si morete misliti, nekateri ljudje pustijo celo, da živali spijo v njihovi postelji!« Kot ljubiteljici štirinožnih kosmatincev, ki ji je pes vsako noč grel noge v postelji, se mi je ogorčenost priznane veterinarske mikrobiologinje zdela čisto preveč pretirana, da bi se prikrajšala za živ termofor. Ker o nevidnem živem svetu do takrat nisem vedela prav dosti, je pes obdržal svoje mesto na postelji. Danes bi človekovega najboljšega prijatelja brez pomislekov postavila pred vrata svoje spalnice.

Drugačen zorni kot je posledica podrobnejšega spoznavanja sveta mikrobov na moji dosedanji poklicni poti. Ob poglobljanju v »mikrokozmos« človek sicer zlahka postane poklicno deformiran in ima dobre možnosti, da z neprestanimi opozorili, ki se nanašajo na morebitno mikrobiološko tvegano vedenje, sorodnikom in prijateljem kmalu zleze vrh glave. In čeprav princip »če ne veš, ne boli« načeloma dela življenje znosnejše,

malo ozaveščanja o mikrobioloških vidikih sobivanja z domačimi živalmi najbrž ne bo škodilo.

ŽIVALI SO LAHKO VIR OKUŽB

Bolezni, ki se prenašajo z živali na ljudi, imenujemo zoonoze, povzročajo pa jih lahko bakterije, glive, virusi ali paraziti. Po podatkih iz literature naj bi bilo med več kot 1400 organizmi, ki lahko povzročajo kužne

bolezni pri ljudeh, kar 61 % takih, ki se nanje prenesejo z živali.

Povzročitelji zoonoz se lahko prenašajo z živali na ljudi na različne načine: prek neposrednega stika z okuženimi živalmi (rizična skupina so predvsem ljudje, ki so poklicno več v stiku z živalmi), prek kontaminiranih živil živalskega izvora zaradi nepravilnega rokovanja z živili in neprimerne toplotne obdelave (t. i. alimentarne zoonoze oz. okužbe s hrano), prek prenašalcev (komarjev, klopotov, bolh ipd., t. i. vektorske bolezni) ter prek kontaminiranega okolja (zemlja, voda ipd).

ZOOZOZE NEKOČ IN DANES

Zoonoze so od nekdaj imele velik vpliv na človeško družbo in so v preteklosti

Tveganje za okužbo je večja pri majhnih otrocih.

pogosto usodno posegale v življenja ljudi. Z napredkom medicine, mikrobiologije in veterinarske medicine ter strogimi ukrepi so bile nekatere pomembne zoonoze, ki so nekoč ogrožale ljudi, v razvitem svetu v glavnem uspešno izkoreninjene ali obvladane (npr. goveja tuberkuloza, bruceloza, vranični prisad, steklina).

Zdravljenje nekaterih zoonoz dandanes lahko otežuje naraščajoča odpornost bakterij proti protimikrobnim zdravilom, ki je pereč svetovni zdravstveni problem. Kljub napredku pri nadzoru bolezni pa nekatere nedavne raziskave navajajo, da ljudje še nikoli nismo bili tako izpostavljeni dejavnikom tveganja za okužbe s povzročitelji zoonoz, kot smo v današnjem času, za kar obstaja več razlogov: spremembe v načinu življenja, spremenjene prehranjevalne navade, globalizacija, cvetoč turizem, podnebne spremembe, naraščanje števila ljudi z oslabiljenim imunskim sistemom, ne nazadnje pa tudi naraščanje števila domačih ljubljencev, vse večja priljubljenost nekaterih bolj eksotičnih živalskih vrst (plazilci,

Prenos bolezni z živali na ljudi skozi otroške oči

sečnic, starejših ljudi in ljudi z oslabiljenim imunskim sistemom, med osebe z večjim tveganjem za okužbo.

Zato otroke od malih nog navajajmo na higieno. Osnovno pravilo je, da si po vsakršnem stiku z živalmi pravilno umijejo roke. To preprosto, a otrokom marsikdaj povsem odvečno in nerazumljivo opravilo je namreč najpomembnejši ukrep za preprečevanje poti prenosa mikrobov in s tem širjenja okužb. Morda bodo higieno rok lažje uvedli v rutino po ogledu katerega od videoposnetkov, ki na spletu na otrokom prijazen in zabaven način prikazujejo pravilno umivanje rok.

Če imate domače ljubljence v stanovanju, v mestu je to pogosto edina možnost, razmislite, kje naj bo njihovo mesto in kako tesno sobivanje z njimi boste dopustili. Poskrbite za redne obiske pri veterinarju, razširite svoje znanje o mikrobioloških vidikih lastništva hišnega ljubljence in upoštevajte nasvete strokovnjakov za preprečevanje neželenih posledic za vaše zdravje. In, čeprav je videti zelo ljubko, je morda vseeno modro, da ne naučite vaše skobčevke, da vam jemlje hrano iz ust, in ne dovolite, da vaš otrok daje poljubčke na pasji gobček ... ●

Pomemben del zdravega sobivanja z živalmi so tudi redni obiski pri veterinarju.

dvoživke, glodalci, ježi, dihurji ...) in ponovno obujen tesen stik z živalmi, predvsem s hišnimi ljubljenci, ki jih pogosto obravnavamo kot družinske člane.

KAKO RAVNATI?

Namen tega prispevka je spodbuda k razmisleku, kako z vidika tveganja za okužbo ravnamo z živalmi in predvsem, kako ustreznega ravnanja z njimi naučiti malčke. Zavedati se moramo, da sodijo majhni otroci, poleg no-

MATEJA PATE od začetka svoje poklicne poti deluje na področju veterinarske mikrobiologije. Nevidni živi svet želi na prijazen in zanimiv način predstaviti najmlajšim, prek poljudnega sporočanja izsledkov stroke pa prispevati k večji mikrobiološki ozaveščenosti širše javnosti.